

Innst. S. nr. 130

(2001-2002)

Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen om krav til troskapsløfte og språk- og samfunnskunnskapstest før norsk statsborgerskap innvilges, for å sikre integrering av innvandrere i det norske samfunn

Dokument nr. 8:58 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen, i sitt forslag til ny lov om erverv og tap av norsk statsborgerskap, å stille krav om at de som søker statsborgerskap må bestå en språktest og en test i forståelsen av norske lover, samfunnsforhold og historie, samt at søkeren må avlegge et troskapsløfte til Grunnloven."

Som bakgrunn for forslaget vises det til at for å sikre en bedre integrering av innvandrere må det settes inn et bredt spekter av virkemidler. Kystpartiet mener at god språkkunnskap er en helt nødvendig forutsetning for en vellykket integrering. I denne sammenhengen er det ikke nok med obligatorisk språkkurs. Kravet bør være at søkeren skal bestå en formell språktest for å kunne bli norsk statsborger.

På grunn av til dels store kulturelle forskjeller er det ikke nok å beherske det norske språk. Like viktig er det at søkeren har innsikt i norske lover, samfunnsforhold og historie. Et krav om test av slik innsikt vil kunne bidra til å minske mulighetene for misforståelser og eventuelle overgrep på kulturelt grunnlag.

Det bør også være krav om å avlegge et troskapsløfte som viser at søkeren vil være lojal mot den norske Grunnloven. I USA praktiseres et slikt troskapsløfte. Det er behov for å sikre at nye statsborgere er følelsesmessig knyttet til og lojal mot det nye hjemlandet, f.eks. i en situasjon der det oppstår konflikt mellom det nye hjemlandet og den nye statsborgerens opprinnelsesland. På denne bakgrunn vil det heller ikke være ønskelig å endre den norske lovens hovedprinsipp om at dobbelt statsborgerskap bør unngås. I dokumentet

vises det til at det arbeides med et forslag til ny lov om erverv og tap av norsk statsborgerskap, som skal avløse lov av 8. desember 1950 nr. 3 om norsk riksborgerrett.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, fra Høyre, Peter Gitmark, Hans Kristian Hogsnes og Kari Lise Holmberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg og fra Senterpartiet lederen Magnhild Meltveit Kleppa, viser til brev fra kommunal- og regionalministeren datert 4. mars 2002. Brevet er vedlagt.

Flertallet er kjent med at Kommunal- og regionaldepartementet for tiden utreder forslag til ny statsborgerlov, og at Stortinget vil få saken til behandling i neste stortingsseksjon. Bakgrunnen for arbeidet er NOU 2000:32 Lov om erverv og tap av norsk statsborgerskap. NOU'en drøfter flere av de forhold som forslagsstilleren tar opp. Flertallet vil avvende departementets arbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil likevel allerede nå avvise et forslag om at det stilles krav om å avlegge et troskapsløfte til Grunnloven for å få norsk statsborgerskap.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil vise til at respekt for menneskerettighetene og gjeldende lover er en selvfølge for de som oppholder seg i landet. Tradisjoner og samfunnsnormer ellers er svært mangfoldige og ulike også for nordmenn. I et moderne flerkulturelt samfunn er personlig frihet og mangfold en stor styrke. Alle har ytringsfrihet og rett til å velge leve-måte, holdninger og normer som en selv måtte ønske, så lenge de ikke bryter norsk lov. Alle har også rett til gjennom lovlige midler å forsøke å påvirke samfunnsforhold og verdier i samfunnet. Dette er rettsstatens og demokratiets grunnprinsipper.

Det er nettopp krav fra maktstrukturer om ensretting og troskap til tradisjoner som gjør at uakseptabel praksis, slik som tvangsekteskap og omskjæring, fortsetter og at forandring og forbedring stoppes. Det er uakseptabelt, meningsløst og farlig å kreve troskap til tradisjoner og normer. Med slike prinsipper gjeldende ville aldri kvinner fått stemmerett, barn født utenfor ekteskap ha arverett og homofili ville fremdeles vært straffbart.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil på denne bakgrunn foreslå at Dokument nr. 8:58 (2001-2002) ikke bifalles.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Per Sandberg, viser til at Lov om norsk riksborgerrett av 8. desember 1950 (rbl.) gir bestemmelser om hvordan norsk statsborgerskap erverves.

Disse medlemmer registrerer at dagens praksis muliggjør at innvandrere kan inneha opprinnelseslandets statsborgerskap i tillegg til norsk statsborgerskap. Dette kan innebære at personer med doble statsborgerskap er valgbar til Stortinget, kan delta i landets styrende organer, inneha offentlige embeter og få sentrale posisjoner innen Norges forsvar og samtidig ha sete i opprinnelseslandenes folkevalgte forsamlinger eller andre sentrale posisjoner.

Disse medlemmer mener derfor at lovverket må endres.

Disse medlemmer vil hevde at tilstanden av dobbelt statsborgerskap gir personer muligheten til lovlig å representere både Norge og en annen stat, i fredstid så vel som i krig. Dette må betraktes som en uakseptabel situasjon som forverres i takt med den stigende asylinnvandringen og økende terrorfrykt.

Disse medlemmer vil minne om at en del andre europeiske land, for eksempel Frankrike og Tyskland, har innsett det uheldige i dette og motsetter seg doble statsborgerskap. Flere land i EU avkrever også utlendingene en troskapsed til konstitusjonen eller Kongen ved tildeling av statsborgerskap.

Den vanligste måten for utenlandske borgere å oppnå norsk statsborgerskap på, er ved bevilling etter riksbor-

gerloven § 6. Det stilles vilkår om at søkeren er over 18 år, har hatt fast bopel i riket de siste 7 årene, "har fare sømeleg fram" og at vedkommende ikke har vesentlig bidragsgjeld. I riksborgerloven § 6, tredje ledd, ligger det en forutsetning om at den som har søkt om norsk statsborgerskap, skal kunne løses fra sitt tidligere statsborgerskap for å kunne få norsk statsborgerskap. Det kan forekomme situasjoner hvor en utlending ikke kan bli løst fra sitt tidligere statsborgerskap eller ikke blir løst fra dette. I slike situasjoner innvilges likevel norsk statsborgerskap. Resultatet blir at den angjeldende har to eller flere statsborgerskap.

Årsaken til at noen personer får dobbelt statsborgerskap, skyldes at ulike land har ulik statsborgerlovgivning. Det praktiseres ulike løsningsregler fra automatisk tap til at det er umulig å miste sitt statsborgerskap. De vanligste ordninger beskrives nedenfor:

Automatisk tap

Når en person erverver nytt statsborgerskap ved samtykke med rene ord eller søknad, taper vedkommende sitt opprinnelige statsborgerskap. Tapet oppstår automatisk når myndighetene får melding om ervervet av nytt statsborgerskap.

Forutgående løsning

Dersom et land har forutgående løsning, krever norske myndigheter at det foreligger en løsningserklæring fra vedkommende land før norsk statsborgerskap innvilges. I disse tilfellene unngås dobbelt statsborgerskap.

Etterfølgende løsning

Denne ordningen innebærer at en person som har blitt statsborger i et nytt land, ber sitt tidligere hjemland om å bli løst fra sitt opprinnelige statsborgerskap. Borgere av land som bruker etterfølgende løsning, vil få dobbelt statsborgerskap ved erverv av norsk statsborgerskap. Personer fra land som bruker etterfølgende løsning kan få norske statsborgerskap under forutsetning av de innen en tidsfrist ber om å bli løst fra statsborgerskapet i sitt opprinnelsesland. Dersom fristen ikke holdes skal det norske statsborgerskapet trekkes tilbake.

Livsvarig statsborgerskap

Noen land løser ikke sine borgere fra sitt statsborgerskap, eller det er svært problematisk å bli løst. Borgere av disse landene får i dag automatisk dobbelt statsborgerskap ved erverv av norsk statsborgerskap. Disse landene er Argentina, Bulgaria, Costa Rica, Iran, Libanon og Uruguay.

Disse medlemmer viser til at norske borgere som erverver fremmed statsborgerskap ved samtykke med rene ord eller søknad, taper sin norske statsborgerrett. Tapet oppstår *automatisk* når myndighetene får melding om ervervet av fremmed statsborgerskap. Dersom en norsk borger derimot automatisk erverver

et fremmed statsborgerskap, følger det av riksborgerloven § 7 at vedkommende *ikke* mister sitt norske statsborgerskap. Bestemmelsene i § 7 nr. 2 og 3 medfører likevel tap av statsborgerskap selv om det ikke foreligger uttrykkelig samtykke til ervervet av fremmed statsborgerskap fra den som taper norsk statsborgerskap. Derfor vil dobbelt statsborgerskap for norske borgere kun inntreffe i begrenset omfang.

Disse medlemmer viser til at i 1963 ble "Konvensjon om reduksjon av tilfelle av dobbelt statsborgerskap og om militære forpliktelser i tilfelle av dobbelt statsborgerskap" åpnet for undertegning. Den fikk bred tilslutning i mange vestlige land og ble tiltrådt av Norge i 1969.

Norge undertegnet 5. november 1997 en ny europeisk konvensjon om statsborgerskap. Den legger til grunn at statene fritt skal kunne bestemme i hvilken grad de vil tillate flerstatsborgerskap. Den nye konvensjonen reduserer ikke betydningen av 1963-konvensjonen, da de to konvensjonene skal virke side om side.

Disse medlemmer viser til at internasjonale konvensjoner gjør det mulig for traktatstatene å foreta de nødvendige lovendringer slik at tilstanden av dobbelt statsborgerskap mest mulig unngås.

Disse medlemmer mener det er i nasjonens interesse at doble statsborgerskap unngås, og at kravet til norsk statsborgerskap heves slik forslagsstillerne foreslår i dokumentet. Den som ikke kan dokumentere å være løst fra sitt tidligere statsborgerskap, bør ikke få norsk statsborgerskap. Videre må personen som skal innvilges norsk statsborgerskap, avkreves en troskapsed til den norske konstitusjonen og norske lover i en formell og bindende seremoni.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at norsk statsborgerskap først innvilges utenlandske statsborgere som har fraskrevet seg sitt opprinnelige statsborgerskap."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om krav til troskapsløfte og språk- og kunnskapstester før norsk statsborgerskap innvilges."

"Stortinget ber Regjeringen innføre krav om tilfredsstillende kunnskaper i norsk skriftlig og muntlig som vilkår for å oppnå norsk statsborgerskap."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at kravet for fast bopel i riket heves fra 7 år til 10 år for erverv av norsk statsborgerskap, og at botiden for å oppnå norsk statsborgerskap først løper fra det tidspunkt en person er gitt opphold."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at norsk statsborgerskap først innvilges utenlandske statsborgere som har fraskrevet seg sitt opprinnelige statsborgerskap.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om krav til troskapsløfte og språk- og kunnskapstester før norsk statsborgerskap innvilges.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen innføre krav om tilfredsstillende kunnskaper i norsk skriftlig og muntlig som vilkår for å oppnå norsk statsborgerskap.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at kravet for fast bopel i riket heves fra 7 år til 10 år for erverv av norsk statsborgerskap, og at botiden for å oppnå norsk statsborgerskap først løper fra det tidspunkt en person er gitt opphold.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:58 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen om krav til troskapsløfte og språk- og samfunnskunnskapstest før norsk statsborgerskap innvilges, for å sikre integrering av innvandrere i det norske samfunn - bifalles ikke.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 11. april 2002

Magnhild Meltveit Kleppa
leder

Signe Øye
ordfører

Hans Kristian Hogsnes
sekretær

Vedlegg

Brev fra kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden til kommunalkomiteen, datert 4. mars 2002

Jeg viser til brev av 21.02.2002 fra Kommunalkomiteen, vedlagt Dokument nr. 8:58 (2001-2002), forslag fremmet av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen:

"Stortinget ber Regjeringen, i sitt forslag til ny lov om erverv og tap av norsk statsborgerskap, å stille krav om at de som søker statsborgerskap må bestå en språktest og en test i forståelsen av norske lover, samfunnsforhold og historie, samt at søkeren må avlegge et troskapsløfte til Grunnloven."

Kommunal- og regionaldepartementet utreder for tiden forslag til ny statsborgerlov. Bakgrunnen for

arbeidet er NOU 2000: 32 Lov om erverv og tap av norsk statsborgerskap. I NOU'en drøftes alle de forhold som stortingsrepresentant Swensen tar opp. Jeg finner ikke grunn til å gå nærmere inn på enkelthetene i dette før de er nærmere utredet i departementet. Den oppfølgende odelstingsproposisjon vil bli fremlagt for stortingsbehandling i neste stortingssesjon. Når det gjelder spørsmålet om norskkunnskaper og eventuelt test/kurs i denne sammenheng, så kan jeg imidlertid opplyse at departementet for tiden utreder dette også i forhold til blant annet tillatelser etter utlendingsloven.